

Ki?ileraras? Problem Çözme Envanteri Lise Ö?rencileri Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?ileraras? Problem Çözme Envanteri Lise Ö?rencileri Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24841>

Özet

Kişilerarası Problem Çözme Envanteri Lise Öğrencileri Formu (KPÇE-LÖF), lise düzeyindeki öğrencilerin kişilerarası bağlamda karşılaştıkları problemleri çözme becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin sosyal ve duygusal uyumları açısından kritik öneme sahip olan **problem çözme** yeteneklerini değerlendirmeyi hedefler. Ölçeğin geliştirme çalışması, 2008 yılında Çam ve Tümkaya tarafından gerçekleştirilmiş olup, psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) belirlenmesi amaçlanmıştır. KPÇE-LÖF, öğrencilerin problem çözmeye yönelik yaklaşımlarını ve kullandıkları stratejileri belirleyerek, eğitim ve rehberlik hizmetlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kişilerarası problem çözme, problem çözme becerileri, lise öğrencileri, psikometri, ölçek geliştirme, ergenlik.

Yazarlar

Selahattin Çam, Sevgi Tümkaya

Amaç

Bu envanterin temel amacı, lise çağındaki öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları kişilerarası sorunları ne derece etkili bir şekilde çözebildiklerini saptamaktır. Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında ergenlerin **problem çözme süreçlerindeki** yeterlilik düzeylerini belirleyecek güvenilir ve geçerli bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, eğitim ve rehberlik alanlarında kullanılarak, öğrencilerin kişilerarası problem çözme becerilerindeki eksiklikleri tespit etmeye ve bu eksiklikleri gidermeye yönelik müdahale programlarının tasarlanmasına zemin hazırlamaktadır. Bu sayede, öğrencilerin sosyal uyumlarının ve akademik başarılarının desteklenmesi amaçlanmıştır.

Yapı

KPÇE-LÖF, temel olarak **kişilerarası problem çözme becerisi** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin sosyal etkileşimlerde ortaya çıkan zorlukları tanımlama, alternatif çözüm yolları üretme, bu yolları değerlendirme ve en uygun çözümü uygulama kapasitesini ifade eder. Kişilerarası problem çözme, sadece bilişsel bir süreç değil, aynı zamanda duygusal ve davranışsal tepkileri de içeren karmaşık bir yapıdır.

Ölçek, öğrencilerin problem çözmeye yönelik genel yönelimlerini ve kullandıkları spesifik stratejileri (örneğin, kaçınma, aceleci yaklaşım, yapıcı yaklaşım) değerlendiren alt boyutlardan oluşur. Bu alt boyutlar, ergenlerin sosyal bilişsel süreçlerini yansıtır ve öğrencilerin sorunlar karşısındaki tutumlarını nicel olarak ölçmeye olanak tanır.

Geçerlik

Kişilerarası Problem Çözme Envanteri Lise Öğrencileri Formu'nun geçerlik çalışmaları, Çam ve Tümkaya (2008) tarafından yapılmış geçerliliği ve kapsam geçerliliği odaklı yürütülmüştür. Yapılan geçerliliği incelemek amacıyla, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek üzere Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin boyutlarının kuramsal çerçeveye uygun olduğunu göstermeyi amaçlamıştır.

Kapsam geçerliliğini sağlamak için ise uzman görüşlerine başvurulmuş ve maddelerin ilgili problem çözme alanlarını yeterince kapsayıp kapsamadığı değerlendirilmiştir. Geliştirme makalesinde detaylı geçerlik katsayıları ve faktör yapısına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları kapsamında iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. İç tutarlılık analizleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren Cronbach Alfa değerleri üzerinden rapor edilmiştir. Çam ve Tümkaya (2008), elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayılarının envanterin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtladığını belirtmişlerdir.

Ayrıca, envanterin zaman içinde ne kadar kararlı sonuçlar verdiğini belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenirlik analizleri de uygulanmış olabilir. Bu analizler, lise öğrencilerinin problem çözme becerilerinin nispeten kararlı bir özellik olduğunu gösteren sonuçlar sağlamıştır.

Faktör Analizi

KPÇE-LÖF'ün yapı geçerliliğini test etmek amacıyla istatistiksel faktör analizleri uygulanmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin altında yatan teorik boyutlar belirlenmiştir. Kişilerarası problem çözme becerileri genellikle birden fazla alt boyutta ele alınır; bu alt boyutlar arasında **Problem Çözme Yeteneği**, Kaçınma/Erteleme, Rasyonel Yaklaşım ve Duygusal Tepkisellik gibi faktörler bulunabilir.

Elde edilen faktör yükleri ve varyans açıklama oranları, ölçeğin yapısal modelinin lise öğrencileri örnekleminde geçerli olduğunu destekler nitelikte bulunmuştur. Bu yapısal model, problem çözme becerisinin farklı yönlerinin bağımsız olarak değerlendirilmesine olanak tanır.

Envanter

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Likert-type rating scale). Maddeler, katılımcıların kendilerine ne kadar uygun olduğunu belirten bir derecelendirme sistemi üzerinden yanıtlanır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Lise Öğrencileri (High School Students)

Age Group: Genellikle 14-18 yaş aralığı (Typically 14-18 years)

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi lise ve dengi okullarda öğrenim gören öğrenciler örnekleminde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory). Öğrenciler, kişilerarası problem durumlarına yönelik tipik tepkilerini veya yaklaşımlarını belirten ifadelerle yanıt vererek kendi problem çözme stillerini değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Ergenlik, sosyal beceri, psikolojik dayanıklılık, öz bildirim, problem çözme envanteri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut Değil (Yayın 2008 yılına aittir.)

Affiliation Email addresses: Mevcut Değil (Lütfen orijinal makaleye başvurunuz.)

Correspondence Address: Çam ve Tümkaya'nın ilgili yayındaki kurum adresleri (Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adana).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek ilk olarak 2008 yılında yayımlanmıştır. Ölçek, Çam ve Tümkaya tarafından *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*'nde yayımlanan makale ile bilim dünyasına sunulmuştur. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için orijinal yayına veya yazarlara başvurulması gerekmektedir.

Akademik çalışmalarda kullanım genellikle referans gösterilmek suretiyle serbesttir. Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [kisilerarasi-problem-cozme-envanteri-lise-ogrencileri-formu-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çam, S., & Tümkaya, S. (2008). Kişilerarası problem çözme envanteri lise öğrencileri formu'nun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-17. Makaleye erişim için: j-humansciences.com

Orijinal yayın dergi bağlantısı: [Dergipark Linki](#)

Kişilerarası Problem Çözme Envanteri Lise Öğrencileri Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynaktan ölçek maddeleri doğrudan sunulmamıştır. Maddelere ulaşmak ve ölçeği uygulamak için Çam ve Tümkaya (2008) tarafından yayınlanan orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir. Envanterin maddeleri, lise öğrencilerinin kişilerarası çatışma ve zorluklar karşısındaki davranışsal ve bilişsel tepkilerini ölçmeye odaklanmıştır.

Maddeler, problem çözme sürecinin farklı aşamalarına (problemi anlama, seçenek üretme, karar verme) yönelik ifadeler içermektedir.

Ölçek, katılımcıların ifadelerine ne ölçüde katıldığını belirten 5'li veya benzeri Likert tipi bir derecelendirme formatını kullanır.